

Կրթութեան Հոգեբանի ԱՇխատանքի Հիմնական Ռիզորտները

Կրթության հոգեբանը աշխատում է սովորողների, մանկավարժների, ծնողների և վարչակազմի հետ՝ իրականացնելով հոգեախտորոշիչ, հոգեկանխարգելիչ, զարգացնող, հոգեշտկողական, լուսավորչական / իրազեկող, և խորհրդատվական աշխատանքներ: Դիտարկենք դրանցից յուրաքանչյուրը:

Հոգեախտորոշումը անձի կամ խմբի սոցիալ հոգեբանական պատկերի բացահայտման ուղղված աշխատանքն է: Ստորև ներկայացվող աղյուսակում համառոտ կներկայացնենք տարբեր օղակների հետ իրականացվող հոգեախտորոշիչ աշխատանքների օրինակներ:

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Նախակրթարան	<ul style="list-style-type: none"> Վարքային խնդիրներ Անհատական առանձնահատկություններ Դպրոցին պատրաստվածություն Իմացական ոլորտ 	<ul style="list-style-type: none"> Մասնագիտական սթրես, հուզական այրում Նոր ընդունվող աշխատակիցների անձնային որակներ 	<ul style="list-style-type: none"> Ծնողական հարցաթերթ Դաստիարակության ոճեր Ծնող-երեխա փոխհարաբերություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Մասնագիտական սթրես, հուզական այրում Նոր ընդունվող աշխատակիցների անձնային որակներ
Կրտսեր դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Հարմարում Վարքային խնդիրներ Անհատական առանձնահատկություններ Իմացական ոլորտ Ուսումնական մոտիվացիա 	<ul style="list-style-type: none"> Մասնագիտական սթրես, հուզական այրում Նոր ընդունվող աշխատակիցների անձնային որակներ 	<ul style="list-style-type: none"> Ծնողական հարցաթերթ Դաստիարակության ոճեր Ծնող-երեխա փոխհարաբերություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Մասնագիտական սթրես, հուզական այրում Նոր ընդունվող աշխատակիցների անձնային որակներ

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Միջին դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> • Հարմարում • Հուզականային ոլորտ • Փոխհարաբերություններ • Մասնագիտական կողմնորոշում (9-րդ դասարան) • Անհատական առանձնահատկություններ • Ինքնագնահատական, ինքնավերաբերմունք 	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնագիտական սթրես, հուզական այրում • Նոր ընդունվող աշխատակիցների անձնային որակներ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ծնողական հարցաթերթ • Դաստիարակության ոճեր • Ծնող-երեխա փոխհարաբերություններ 	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնագիտական սթրես, հուզական այրում • Նոր ընդունվող աշխատակիցների անձնային որակներ
Ավագ դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնագիտական կողմնորոշում • Անհատական առանձնահատկություններ • Փոխհարաբերություններ • Արժեքներ, կենսափմաստային կողմնորոշիչներ • Ինքնաճանաչում 	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնագիտական սթրես, հուզական այրում • Նոր ընդունվող աշխատակիցների անձնային որակներ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ծնողական հարցաթերթ • Դաստիարակության ոճեր • Ծնող-երեխա փոխհարաբերություններ 	<ul style="list-style-type: none"> • Մասնագիտական սթրես, հուզական այրում • Նոր ընդունվող աշխատակիցների անձնային որակներ

Այս նյութը ստեղծվել է Եվրոպական միության և ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի աջակցությամբ: Բովանդակության համար պատասխանատվություն է կրում մանկական և կրթության հոգեբանների հայկական ասոցիացիան, և պարտադիր չէ, որ այն արտահայտի Եվրոպական միության կամ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի տեսակետները:

Հոգնկանխարգելումը հոգեբանական աջակցությունն է ուղղված հոգեբանական խնդիրների կանխմանը:

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Նախակրթարան	<ul style="list-style-type: none"> Հարմարման դժվարություններ Տարիքային խնդիրներ 	<ul style="list-style-type: none"> Սկսնակների հարմարման դժվարություններ Մասնագիտական սթրեսի, հուզական այրման կանխարգելում Փոխհարաբերությունների խնդիրների կանխարգելում 	<ul style="list-style-type: none"> Երեխաների տարիքային խնդիրների կանխարգելում 	<ul style="list-style-type: none"> Սկսնակների հարմարման դժվարություններ Մասնագիտական սթրեսի, հուզական այրման կանխարգելում Փոխհարաբերությունների խնդիրների կանխարգելում
Կրտսեր դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Հարմարման դժվարություններ Տարիքային խնդիրներ Գիտելիքի ստուգման սթրես 	<ul style="list-style-type: none"> Սկսնակների հարմարման դժվարություններ Մասնագիտական սթրեսի, հուզական այրման կանխարգելում Փոխհարաբերությունների խնդիրների կանխարգելում 	<ul style="list-style-type: none"> Երեխաների տարիքային խնդիրների կանխարգելում 	<ul style="list-style-type: none"> Սկսնակների հարմարման դժվարություններ Մասնագիտական սթրեսի, հուզական այրման կանխարգելում Փոխհարաբերությունների խնդիրների կանխարգելում
Միջին դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Հարմարման դժվարություններ Տարիքային խնդիրներ Ջննական սթրես Վնասակար սովորություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Սկսնակների հարմարման դժվարություններ Մասնագիտական սթրեսի, հուզական այրման կանխարգելում Փոխհարաբերությունների խնդիրների կանխարգելում 	<ul style="list-style-type: none"> Երեխաների տարիքային խնդիրների կանխարգելում 	<ul style="list-style-type: none"> Սկսնակների հարմարման դժվարություններ Մասնագիտական սթրեսի, հուզական այրման կանխարգելում Փոխհարաբերությունների խնդիրների կանխարգելում

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Ավագ դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> • Հարմարման դժվարություններ • Տարիքային խնդիրներ • Վնասակար սովորություններ • Զննական սթրես 	<ul style="list-style-type: none"> • Սկսնակների հարմարման դժվարություններ • Մասնագիտական սթրեսի, հուզական այրման կանխարգելում • Փոխհարաբերությունների խնդիրների կանխարգելում 	<ul style="list-style-type: none"> • Երեխաների տարիքային խնդիրների կանխարգելում 	<ul style="list-style-type: none"> • Սկսնակների հարմարման դժվարություններ • Մասնագիտական սթրեսի, հուզական այրման կանխարգելում • Փոխհարաբերությունների խնդիրների կանխարգելում

Լուսավորչական /հրազենկող աշխատանքներ ուղղված են հոգեբանական գիտելիքների փոխանցմանը:

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Նախակրթարան	<ul style="list-style-type: none"> • Հույզեր • Շփման հմտություններ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ո՛վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել • Տարիքային առանձնահատկություններ • Շփում վարքային խնդիրներ ունեցող երեխաների հետ • Շփում ծնողների հետ • Թիմային աշխատանք • Հարմարում • Սոցիալ-հուզական ուսումնառություն 	<ul style="list-style-type: none"> • Ո՛վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել • Տարիքային առանձնահատկություններ • Հարմարում • Օրվա ռեժիմ • Շփման առանձնահատկություններ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ո՛վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել • Տարիքային առանձնահատկություններ • Թիմային աշխատանք • Սթրեսի հաղթահարում • Կոնֆլիկտների հաղթահարում

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Կրտսեր դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Ո՞վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել Տարիքային առանձնահատկություններ Հույզեր Շփման հմտություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Ո՞վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել Տարիքային առանձնահատկություններ Շփում վարքային խնդիրներ ունեցող աշակերտների հետ Ուսումնական մոտիվացիա Շփում ծնողների հետ Թիմային աշխատանք Հարմարում դպրոցին Սոցիալ-հուզական ուսումնառություն 	<ul style="list-style-type: none"> Ո՞վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել Տարիքային առանձնահատկություններ Աջակցություն երեխաների ուսումնական պրոցեսին Հարմարում Օրվա ռեժիմ Շփման առանձնահատկություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Ո՞վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել Տարիքային առանձնահատկություններ Թիմային աշխատանք Սթրեսի հաղթահարում Կոնֆլիկտների հաղթահարում
Միջին դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Ո՞վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել Տարիքային առանձնահատկություններ Շփման հմտություններ Սեռական հասունացման հոգեբանական կողմերը Սովորելու հմտություններ Մասնագիտական կողմնորոշում 	<ul style="list-style-type: none"> Ո՞վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել Տարիքային առանձնահատկություններ Շփում վարքային խնդիրներ ունեցող աշակերտների հետ Ուսումնական մոտիվացիա Շփում ծնողների հետ Թիմային աշխատանք Սոցիալ-հուզական ուսումնառություն 	<ul style="list-style-type: none"> Ո՞վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել Տարիքային առանձնահատկություններ Աջակցություն դեռահասների ուսումնական պրոցեսին Հարմարում Շփման առանձնահատկություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Ո՞վ է հոգեբանը, ե՞րբ դիմել Տարիքային առանձնահատկություններ Թիմային աշխատանք Սթրեսի հաղթահարում Կոնֆլիկտներ

Այս նյութը ստեղծվել է Եվրոպական միության և ՅՈՒՆԻՍԵֆ-ի աջակցությամբ: Բովանդակության համար պատասխանատվություն է կրում մանկական և կրթության հոգեբանների հայկական ասոցիացիան, և պարտադիր չէ, որ այն արտահայտի Եվրոպական միության կամ ՅՈՒՆԻՍԵֆ-ի տեսակետները:

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Ավագ դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> • Ո՞վ է հոգեբանը, երբ դիմել • Տարիքային առանձնահատկություններ • Ինքնաճանաչում • Մասնագիտական կողմնորոշում • Կյանքի իմաստ • Չինքնազնային ինտելիկտներ, շփում հակառակ սեռի հետ • Սթրեսի հաղթահարում • Թիմային աշխատանք • Ժամանակի կառավարում 	<ul style="list-style-type: none"> • Ո՞վ է հոգեբանը, երբ դիմել • Տարիքային առանձնահատկություններ • Շփում վարքային ինտելիկտներ ունեցող աշակերտների հետ • Ուսումնական մոտիվացիա • Շփում ծնողների հետ • Թիմային աշխատանք • Սոցիալ-հուզական ուսումնառություն 	<ul style="list-style-type: none"> • Ո՞վ է հոգեբանը, երբ դիմել • Տարիքային առանձնահատկություններ • Շփման առանձնահատկություններ • Մասնագիտական կողմնորոշում 	<ul style="list-style-type: none"> • Ո՞վ է հոգեբանը, երբ դիմել • Տարիքային առանձնահատկություններ • Թիմային աշխատանք • Սթրեսի հաղթահարում • Կոնֆլիկտներ

Ձարգացնող աշխատանքներն ուղղված են իմացական, սոցիալ-անձնային, հուզական և այլ ոլորտների զարգացմանը:

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Նախակրթարան	<ul style="list-style-type: none"> • Կոգնիտիվ ոլորտ • Ինքնուրույնություն, ինքնակազմա-կերպում • Պատրաստվածություն դպրոցին • Ստեղծագործականություն • Շփման հմտություններ • Հուզական ոլորտ • Մոտորիկա 	<ul style="list-style-type: none"> • Համագործակցություն, թիմային աշխատանք • Աշակերտների, ծնողների հետ շփման հմտություններ • Մանկավարժական դիտողականություն 	<ul style="list-style-type: none"> • Ծնողավարության հմտություններ • Երեխաների հետ շփման հմտություններ 	<ul style="list-style-type: none"> • Համագործակցություն, թիմային աշխատանք • Երեխաների, ծնողների հետ շփման հմտություններ

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Կրտսեր դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Կոգնիտիվ ոլորտ Ինքնուրույնություն, ինքնակազմակերպում Ուսումնական մոտիվացիա Հուզական ոլորտ Մոտորիկա Շփման հմտություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Համագործակցություն, թիմային աշխատանք Աշակերտների, ծնողների հետ շփման հմտություններ Մանկավարժական դիտողականություն 	<ul style="list-style-type: none"> Ծնողավարության հմտություններ Երեխաների հետ շփման հմտություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Համագործակցություն, թիմային աշխատանք Աշակերտների, ծնողների հետ շփման հմտություններ
Միջին դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Ինքնուրույնություն, ինքնակազմակերպում Ուսումնական մոտիվացիա Ինքնաճանաչում Շփման հմտություններ Համագործակցություն, թիմային աշխատանք Հուզական ոլորտ Կոգնիտիվ ոլորտ 	<ul style="list-style-type: none"> Համագործակցություն, թիմային աշխատանք Աշակերտների, ծնողների հետ շփման հմտություններ Մանկավարժական դիտողականություն 	<ul style="list-style-type: none"> Ծնողավարության հմտություններ Երեխաների հետ շփման հմտություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Համագործակցություն, թիմային աշխատանք Աշակերտների, ծնողների հետ շփման հմտություններ
Ավագ դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Ինքնուրույնություն Արժեքային կողմնորոշիչներ Սոցիալական, կյանքի հմտություններ Ուսումնական մոտիվացիա Ինքնաճանաչում Շփման հմտություններ Համագործակցություն, թիմային աշխատանք 	<ul style="list-style-type: none"> Համագործակցություն, թիմային աշխատանք Աշակերտների, ծնողների հետ շփման հմտություններ Մանկավարժական դիտողականություն 	<ul style="list-style-type: none"> Ծնողավարության հմտություններ Դեռահասների հետ շփման հմտություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Համագործակցություն, թիմային աշխատանք Աշակերտների, ծնողների հետ շփման հմտություններ

Այս նյութը ստեղծվել է Եվրոպական միության և ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի աջակցությամբ: Բովանդակության համար պատասխանատվություն է կրում մանկական և կրթության հոգեբանների հայկական ասոցիացիան, և պարտադիր չէ, որ այն արտահայտի Եվրոպական միության կամ ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի տեսակետները:

Խորհրդատվական աշխատանքներն իրականացվում են սովորողների ուսուցման, հոգեբանական զարգացման վերաբերյալ:

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Նախակրթարան	<ul style="list-style-type: none"> Հոգեբանական դժվարություններ և 	<ul style="list-style-type: none"> Խորհրդատվություն առանձին աշակերտների խնդիրների վերաբերյալ Խորհրդատվություն դասարանի խնդիրների վերաբերյալ Դաստիարակության հարցերի շուրջ 	<ul style="list-style-type: none"> Ծնողավարության հարցերի շուրջ 	<ul style="list-style-type: none"> Կադրերի փոփոխություն և տեղաշարժ Դաստիարակության խնդիրների շուրջ
Կրտսեր դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Ուսումնական գործընթացի վրա ազդող հոգեբանական դժվարություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Խորհրդատվություն առանձին աշակերտների խնդիրների վերաբերյալ Խորհրդատվություն դասարանի խնդիրների վերաբերյալ Դաստիարակության հարցերի շուրջ 	<ul style="list-style-type: none"> Ծնողավարության հարցերի շուրջ 	<ul style="list-style-type: none"> Կադրերի փոփոխություն և տեղաշարժ Դաստիարակության խնդիրների շուրջ
Միջին դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Ուսումնական գործընթացի վրա ազդող հոգեբանական դժվարություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Խորհրդատվություն առանձին աշակերտների խնդիրների վերաբերյալ Խորհրդատվություն դասարանի խնդիրների վերաբերյալ Դաստիարակության հարցերի շուրջ 	<ul style="list-style-type: none"> Ծնողավարության հարցերի շուրջ 	<ul style="list-style-type: none"> Կադրերի փոփոխություն և տեղաշարժ Դաստիարակության խնդիրների շուրջ

	Սովորողներ	Մանկավարժներ	Ծնողներ	Վարչակազմ
Ավագ դպրոց	<ul style="list-style-type: none"> Ուսումնական գործընթացի վրա ազդող հոգեբանական դժվարություններ 	<ul style="list-style-type: none"> Խորհրդատվություն առանձին աշակերտների խնդիրների վերաբերյալ Խորհրդատվություն դասարանի խնդիրների վերաբերյալ Դաստիարակության հարցերի շուրջ 	<ul style="list-style-type: none"> Ծնողավարության հարցերի շուրջ 	<ul style="list-style-type: none"> Կադրերի փոփոխություն և տեղաշարժ Դաստիարակության խնդիրների շուրջ

Հոգնշտկողական աշխատանքներն ուղղված են ուսուցման, հոգեբանական զարգացման, հուզական ոլորտի կամ վարքի այն խնդիրների լուծմանը, որոնք չեն համապատասխանում կամ շեղվում են ընդունված «նորմայից»: Որպես կանոն՝ դրանք իրականացվում են երեխաների հետ շեղվող վարքի կամ զարգացման անհամաչափությունների դեպքում: